

Започването на кримската война (1853 г.) предизвикало голѣмъ възторгъ у българския народъ, който помислилъ, че настѣпва часътъ за неговото освобождение. Тѣзи надежди били хранени поради благосклонното държание на руската политика още отъ началото на XIX вѣкъ къмъ християнското население въ Турция, особно следъ отиването въ Цариградъ, въ навечерието на войната, на князь Меншиковъ съ мисия да издействува отъ турското правителство права за християнското население, или да обяви война. Този възторгъ намѣрилъ външенъ изразъ въ масово записване на доброволци, въ образуване на националистически сдружения, — въ Букурещъ „Епитропия“ и въ Одеса „Настоятелство на одескитѣ българи“, — които си поставили за цель филантропични и политически задачи. Затова разочарованieto у българския народъ следъ несполучливия изходъ и Парижкия миръ (30 мартъ 1856 г.) било голѣмо; у ония, които все още вѣрвали, че ще получатъ свободата чрезъ чужда помощъ, настѣпило отчаяние. Народътъ се убедилъ въ незаинтересуваността на външния свѣтъ, който не познавалъ България. Трѣбвало да се изнесатъ българскитѣ въпроси предъ Европа, да се привлѣче вниманието ѝ чрезъ масови движения, частични и общи възстания.

Родоначалникътъ на тази идея билъ Георги Сава Раковски (Георги Стойковъ), който въ време на кримската война постѣпилъ на турска служба, заедно съ нѣкои други българи, за да помага на мѣстното население и да шпионира турцитѣ, но билъ узнатъ и едва се спасилъ отъ явна смъртъ. Крилъ се въ Цариградъ, Котелъ и къмъ края на 1854 г. се озовалъ въ Влашко, кждето, разочарованъ отъ поведението на европейската дипломация, отъ егоистичната западна политика, убеденъ въ невежеството на Европа по отношение на българскитѣ въпроси, решилъ да почне „откритъ борбъ съ Турското правителство прѣзъ пресъ-тъж и сабиж-тъж“.¹⁾

Въ 1856 г. Раковски отишелъ въ Нови-Садъ, кждето влѣзълъ въ връзка съ мнозина австрийски сърби и почналъ кореспонденция съ български книжовници. Той издава „Прѣдъ-вѣстникъ Горскаго пѣтника“ и по-късно поемата „Горски пѣтникъ“ и изпълнявайки решението си да работи „съ печатъ и сабя“ замисля издаването на политически вестникъ „Надежда“, но се явили прѣчки: Раковски не билъ австрийски поданикъ, поради което нѣмалъ право да издава вестникъ, а освенъ това не билъ въ състояние да внесе и необходимата гаранция отъ 2500 фиоринта. Явилъ му се на помощъ известниятъ сръбски публицистъ

¹⁾ Арх. Инв. № 6694 „Съдържание на житието ми“ отъ Г. С. Раковски.